

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	4 rals al mes.
Fora.	14 " trimestre.
Un número sol.	5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.	

Lo llegitim TURRÓ DE JIJONA se ven á CINCH RALS la lliura.--Drogueria de Joseph Formosa. Plassa Major, 42.-Sabadell.

Pianos. - Afinacions y reparacions
E. LLADÓ
== Calderón, 18. - Sabadell ==

Turrons Ilegítims de JIJONA

No hi ha necessitat de comprar lo llegitim turró de JIJONA en taulas especials, ni pagarlos á 6 rals.

En las Confiterías de **La Confianza** de Vila Germans, Rambla, 63 y carrer de la Rosa, 4 y en la de Francisco Vila, carretera de Manresa, 57; se venen verament llegítims á

5 RALS LA LLIURA

no cal, donchs, gastar 6 rals poguent comprarlos á **5**, tant llegítims com los mes llegítims y tant bons com los mes bons.

LA ENSENYANSA CATALANA

Un dels obstacles més cèrios ab que topa 'l catalanisme pera deixar sentir tota la seva, forsa d' influencia en la esfera social es, á no dubtarho la convicció de la superioritat del poble y de la cultura de Castella que produheix en l' ánim de molts, de moltíssims catalans desgraciadament, la manifesta inferioritat en que 's te, devant del Estat, tot lo que constitueix la vida catalana.

La inmensa majoria dels homes viuen en la inconsciencia de lo que més los interessa, de lo que més deurien coneixer. Moltíssims catalans viuen ignorant lo que es la seva terra, lo que representa y val la seva nacionalitat, lo dret que aquesta y ells per lo tant, tenen á ocupar un lloch més alt: á forsa de rebaixar totes las manifestacions de la vida de Catalunya, l' Estat espanyol ha arribat realment, en part, á produhir en los catalans un convenciment de sa propia inferioritat, especialment en l' ordre intelectual, que era lo millor que podia conseguir pera afirmar son predomini sobre Catalunya. Qui sab si ja es un defecte del caràcter català lo considerar-se massa fàcilment inferior: de tots modos, lo convenciment d' una superioritat real del castellà sobre 'l català, superioritat social independent de la política, es un dels obstacles més grossos al renaixement de Catalunya.

Per suposat que aquest convenciment va destruhintse, y que d' alguns anys á aquesta part, en algunas esferas especialment, ha passat ja del tot. La superioritat intelectual de Madrid en moltes materias ja no es creguda casi per ningú: la superioritat del idioma castellà sobre 'l català cada vegada te menos partidaris: la reacció s' efectúa com consecuencia dels molts treballs que s' estan fent pera restituhir á Catalunya la consciencia de sa personalitat y 'l respecte als drets que d' ella 's deriven.

Més pera que aquesta reacció sia tan forta y tan extensa com convindria, hi ha avuy un gran inconvenient, que prové de las condicions en que 's dona la ensenyansa als noys catalans. En castellà se 'ls ensenya; á la castellana 's tracta d' instruhirlos. Tota la ensenyansa oficial sembla portar per fi, l' oblit per los catalans, de que ho sian: la particular, per desgracia, ha seguit y no seria just extranyarho, ni indignarsen, la direcció impresa per aquella. Per aixó 'l catalanisme te de comensar, al atraures als catalans que tenen cert grau d' instrucció, per destruhir moltes de las falsas idees que se 'ls hi han inculcat; per contes de poguer-se aprofitar del treball d' educació y d' instrucció dels noys te de combátre'l en gran part; y com tot treball d' aquesta naturalesa no deixa de trobar resistencias, que suposan una pérdua inevitable de forsas de propaganda, no hi ha que dir si 'n seria de convenient que donantse á Catalunya una ensenyansa verídaderament catalana, se preparés als noys desde petits, al cumpliment dels debers que ab la seva pàtria tezen. Ab

lo que ara ja 's consegueix, fins havent de topar ab tants inconvenients, se pot calcular lo que allavors obtindriam: en lo fons de l' ànima de tots hi ha l' esperit català: las activas propagandas y 'ls estudis sérios lo desenrotllan destruhint los sentiments y coneixement superficials ab que una ensenyansa mal dirigida l' amaga; pero quant temps guanyariam, y quinas majors intensitat y profunditat tindria 'l catalanisme si la ensenyansa per contes de realisar aquella labor negativa efectués la positiva de preparació dels esperits?

Es una de las tasques més importants y més trascendentals, donchs, pera 'l catalanisme la de catalanisar la ensenyansa. Pero es un treball difficilíssim. No ho fora si 'l catalanisme comptés ab lo concurs decidit de las corporacions oficials, encara que l' Estat s' hi oposés: no ho fora tant sols si una minoria catalanista, intelligent, activa y unida se pogués imposar en lo Parlament á la manera que ho feren los catòlics en lo Reichstag alemany, y obliguessin al Govern á successivas concessions: pero ho es molt avuy, tenint de comptar tant sols ab los esforços individuals que no solzament troban dificultats en la falta d' organisació, sino més especialment encara, en la resistència passiva de las masses á tota novetat en l' ordre de la ensenyansa que no porti un benefici positiu immediat.

Aquest es lo principal inconvenient que avuy s' oposa al establiment d' escolas catalanas en que s' hi dongui en català, y á la catalana, ab l' esperit català, y ab tots los avenços moderns, la ensenyansa que 'ls noys necessitan. La resistència del públich á tot lo que en aquestas materias sia fugir de la rutina, no es invencible, pero es forta: més motiu pera que tots los esforços que en aquest sentit se fassin sian ben dirigits, y 's procuri perdre lo menor temps y 'ls menors diners possibles en probaturas mal calculadas, quin descrédit pot retrassar considerablement la implantació efectiva y en sério de lo mateix que 's busca.

Pero entretant y com la cosa urgeix, sense perjudici de realisar tant aviat com se pugui, y com més prompte millor aquesta creació d' escolas completament catalanas, la iniciativa individual fins sense necessitat de complicadas organisacions ni de grans gastos pot influir molt ja en la catalanisació de las ensenyansas actuals. Bastant comensa á ferse. L' exemple donant ab la creació de las cátedras de Literatura catalana y de Dret català en la Universitat de Barcelona. com tot exemple vingut de dalt comensa á influir en una catalanisació dels estudis: en alguns Instituts s' hi han creat cátedras semblants de Literatura, los colegis particulars obren matricula pera la ensenyansa del nostre idioma. Aixó deu fomentarse, y 'l catalanisme no pot menos d' ajudarho.

Pero no es es aixó sol que 'l catalanisme hi pot fer molt. No es sols en la instrucció ja superior que pot deixar sentir la seva influencia: per més que sembli difficil, fins sense grans esforços pot influir la iniciativa particular en la primera instrucció. A Barcelona, y segurament en totas las

principals poblacions de Catalunya, mils y mils noys reben la primera instrucció. gratuïtament, en establiments que no depenen directament de cap centre oficial. Aquí hi ha escoles dominicals, allà hi ha escoles nocturnes; aquí, per obra y direcció d' un institut religiós; allà, per haver-ho emprés alguna persona filantròpica, anant a buscar lo concurs, principalment l' econòmic, d' uns quants. Aquestes escoles son molt nombroses y per lo tant influïxen molt en la instrucció general: tot lo que 's fassi pera catalanisarlas forsa te de ser un resultat positiu é immediat. Y aquesta catalanisació es relativament molt senzilla.

Ben aviat se comprendrà com encara que 's topi per ara ab dificultats pera la creació d' escoles catalanes, no n' hi ha gayres pera catalanisar las esmentadas. Totes ellas, com gratuïtas que ton, viuen de suscripcions: las manté la generositat d' uns quants. Aquestos suscriptors en sa inmensa majoria son catalans: d' aquestos molts son catalanistas, y 'ls restants no hi ha motiu pera creure pue s' oposin resoltament a lo que sia donar major caràcter català a la instrucció. Donchs bé, en moltes d' aquestes institucions n' hi hauria prou ab que uns quants, per pocs que fossin dels protectors que 'ls hi proporcionan los medis econòmics, exigissin per de prompte la ensenyansa de las cosas de la nostra terra pera que 's comensessin a evitar molts dels mals que avuy deplorém. Si 'ls que pegan ho exigeixen s' ensenyará als noys a llegir en català, se 'ls hi ensenyará la geografia catalana; se 'ls hi donarán nocions de la Historia de Catalunya; se 'ls hi inculcará l' amor a la patria. Si no de moment a no triar gayre, la constancia d' uns quants pot fer fàcilment que tota la ensenyansa en aquestes escoles sia catalana y 's dongui en català.

La facilitat de conseguir aixó ab tant petit esforç, sense necessitat de grans gastos nous, solzament ab una natural imposició del esperit catalanista en una de tantas esferas de la vida social, es certament tentadora. Quants catalanistas hi ha que ab majors ó menors cuotas mensuals contribuïxen a mantenir escoles en que s' hi dona una ensenyansa que ells creuen dolenta y anti-patriòtica! Donchs los hi es molt fàcil exigir que 's reformi en sentit català, sense més que la amenaça de deixar de protegírlas.

Y ab uns quants que ho fessid n' hi hauria prou pera donar la primera y més difictl empena.

LLUIS DURÁN Y VENTOSA.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants d' avuy.—La traslació del cos de S. Jaume desde Jerusalem a Compostela.

—S. Mansuet, Sever, Apià, Donat, Honori y sos companys martirs.—Sta. Anissia, Sta. Anissi, Eugeni, Siberto y Rainero bisbes.

La missa es la Traslació del cos del apostol S. Jaume.

La Epistola es del cap. XV de la primera de S. Pau als corintis.

Lo Evangeli es del cap. XX de S. Mateu.

Calendari Catalá de l' any 1898

Forma un blok de 730 planes de lectura moral y recreativa que contenen, además de Santoral, sortidas y postas de sol:

Efemérides esclusivament de fills de Catalunya, Poesías, Problemas instructius, Rondallas, Acudits, Endavinallas, Geroglífichs, Epigramas, Cantars, etz., etz.

Tarjas de cartró y de fusta elogóricas, fabricadas expresament per aquest Calendari.

Se trova de venda en l' establiment de litografia de don Marcell Brosa, carrer de San Joseph, 7.

NOVAS

Per lo dia d' any nou se prepara en lo Ateneu Sabadellés una extraordinaria funció, posantse en escena las sarzuelas en un acte *Lo somni de la Ignocencia y El lucero del alba*.

Ha presentat la dimissió del càrrech de jefe de policia don Domingo Benet, haventli sigut admesa immediatament.

Se 'ns diu que en substitució del senyor Benet ha sigut nombrat don Damià Llonch Casajemas.

Ha mort á Barcelona lo senyor don Jaume Ballús, pare de nostre amich lo conegut dentista d' aquesta ciutat don Marcial Ballús.

Acompanyém á sa apreciable familia en lo sentiment que 'ls hi ha causat tan sensible pérdua.

¡Deu haigi acullit l' ànima del difunt!

Segons telegramas rebuts de Paris, l' estreno de la *Terra baixa* del ilustre poeta Guimerá ha sigut un éxit.

Celebrém de tot cor lo nou triomf de nostre bon amich, esperant poder donarne mes detalls dintre pochs dias.

La patriótica associació «Lliga de Catalunya» de Barcelona ha traslladat son domicili al carrer de la Canuda, 4, pis primer.

Lo dia 2 del vinent Janer tindrà lloch en la xamosa vila de Canet de Mar, una reunió magna de tots los catalanistas de la Costa de Llevant pera tractar de la fundació d' una entitat catalanista que agrupi á tots los

bons catalans d' aquella comarca pera treballar coratjosament en defensa de las sanitosas doctrinas que persegueix y defensa lo catalanisme.

L' acte, al quin hem sigut atentament invitats, promet revestir excepcional importancia, per quin motiu hi assistirém y en donarém compte als nostres llegidors.

Avant y fora.

La companyia de la Sofia Romero que treballa en lo teatro Principal está ensajant la sarsuela *Cuadros disolventes*. En dita obra hi pendrà part un numerós coro de noys y noyas.

La orquesta «La Lira» prepara un gran ball de tarde per lo dia de cap d' any en lo Saló Cervantes.

Ahir á la tarde en lo carrer del Pedregar un ges va donar una forta mossegada á la cama d' un jove dependent d' una coneguda botiga de robas.

Lo ferit va ser portat á curarlo en lo Socorro Municipal.

Sabém per bon conducte que lo nou jefe de policia Sr. Llonch, ha donat personalment rigurosas ordres als cafeters d' aquesta ciutat prohibint los terminanment se jugi als prohibits en los seus establiments.

Molt bé senyor Llonch y procuri que duri aquesta disposició.

Durant lo vinent any de 1898, segons Real ordre del ministeri d' Ultramar, los vapors correus de la Companyia Trasatlántica sortiran de Barcelona en direcció á Buenos-Aaires y escalas los dias 7 dels mesos de Febrer, Abril, Juny, Agost, Octubre y Desembre, sortint de Buenos-Aires de tornada á Barcelona 'ls dias 2 de Mars, Maig, Juliol, Setembre, Novembre del any que ve y Janer de 1899.

Los efectes timbrats que caducan á fi d' any y que deuen ser canbiats son los següents:

Páper timbrat comú, classe 1.ª á la 14.ª, excepte 'l d' ofici pera Tribunals.—Paper timbrat judicial, 7.ª á la 13.ª inclusiv.—Pagarés de bens desamortisats.—Pagarés de comers.—Paper de pagos al Estat.—Contractes d' inquilinats.—Timbres móvils.—Timbres especials móvils.

Lo dia 31 d' aquest mes fineix la próroga concedida pera obtenir sense recárrech las cédulas personals.

Avans d' ahir á la tarde va reunir-se en las ofeinas del Comité Executiu de la Fira-Concurs Agrícola, la secció segona que 's cuyda de tot lo

referent ab la viti-vinicultura, deixant definitivament redactat lo següent programa dels treballs que la mateixa 's proposa realisar:

Primer. Una instalació, la més completa possible, de las diferentes varietats de ceps del pahís, qual conservació es convenient pera no perdre 'l crèdit de nostres vins-tipos.

Segon. Una instalació que compregui las diferentes menas de ceps americans, que la ciencia aconsella y la práctica confirma, com á propis pera la nova reconstitució de nostras vinyas.

Tercer. Instalacions de vins de casas exportadoras y dels productors corresponent á las primeras lo donar á coneixer los vins aparents pera 'ls mercats extranjers, ó sian los anomenats vins-tipos, y essent de pertenencia dels segons la exposició de nostres vins directes de la propietat, lograntse aixís poder fer un complet estudi de nostra riquesa vinícola.

Cuart. Instalacions d'olis de nostras casas exportadoras y dels productors, ab lo fi de que tan importants rams de nostra agricultura ocupin lo lloch que de dret los hi correspón.

Quint. Instalacions de fabricants d' alcohols y licors, ab las especialitats de cada casa, que son com un complement á la riquesa vinícola del pahís.

Sisé. Instalacions de cervesas nacionals, vins escumosos y sidras, industrias agricolas, qual creixent avens forma ja una de nostras primeras riquesas.

Seté. Instalacions de la maquinaria vinícola, olivícola y agrícola, que correspongui á aquesta secció.

Tot lo que fassi referencia al complet estudi de ceps, vins, olis, licors y cervesas, mereixerá la atenció especial d' aquesta secció, y com á consecuencia.

Se donarán conferencias científicas de carácter práctic.

Se celebrará un gran concurs de obrers empeltadors y podadors, ab sos corresponents premis als que més se distingeixin.

S' efectuarán prácticas ab las máquinas agricolas, olivícolas y vinícolas, aixís com sessions de vinificacions especials.

Lo detall y fetxas de tots aquestos estudis se formarà ab la deguda anticipació y oportunitat, un cop oberta la Fira-Concurs Agrícola.

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

Para llegar

una magnífica cuadra capás pera 14 talers mecánichs, ab sa corresponent forsa á vapor, y dúas grants cuadras, propias pera magatzém, dipósit ó industria, en lo vapor *del Infern*, carrer de Calderón.

Informará l' encarregat del vapor.

TELEGRAMAS

Madrid, 29, 4 t.—Ha sigut nombrat alcalde de Sabadell don Joseph A. Planas y Borrell per haver sigut suspès 'l qu' exercia dit càrrech don Joan Vivé y Salvá.

Lo general Weyler ha entregat ja al ministre de la Guerra la exposició dirigida á la Reyna Regent que 's venia anuncian feya algun dia.

La Gaceta de l' Habana publica avuy los decrets de constitució del Govern y de la administració insular. Los ministros cubans jurarán 'l dia 10 de Janer.

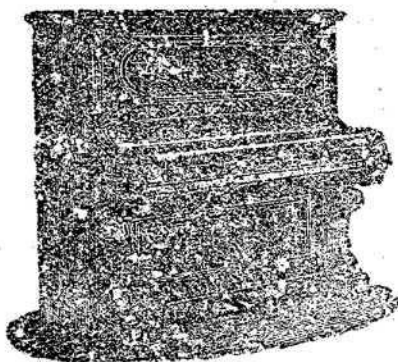
S' han comensat los treballs d' extracció del dich de l' Habana que va anar á fons al fondejar al port.

Ha arribat avuy á l' Habana 'l nou ministre cubá senyor Amblard.

No hi ha noticias interessants.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'18 d.
» á la vista.	33'58 p.
Paris. » » »	33

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde **150 duros** y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi hán 5 pera vendre, á preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA

Rambla, 93. — SABADELL

Teatro Principal.— Està en venda un dels millors palcos del 1.er pis d' aquest Teatro. En la Administració d' aquest diari donarán mes detalls.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta netedat y economia.

Espartería, 6, y Vidriería, 12. - (Born vell). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Imprenta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36. — SABADELL.